

Inleiding *Seksualiteit in de Psychiatrie*

Seksualiteit speelt een grote rol in het leven van mensen. Op straat, in de media en in het café lijkt het onderwerp seks niet te worden geschuwd. Toch blijkt, als het gaat om hoe mensen hun seksualiteit beleven, er nog een groot taboe op het bespreken van het onderwerp te liggen. De Franse filosoof Michel Foucault zei hierover: “*De wereld spreekt het meest over haar eigen zwijgen*”. Iedereen heeft het over seks, maar niemand zegt iets.

Ook binnen de geestelijke gezondheidszorg is seksualiteit een beladen en lastig onderwerp. Terwijl het ook daar een grote rol speelt. Zowel ‘normale’ seksualiteitsbeleving en seksualiteit die afwijkt van de norm, als seksualiteit die beïnvloed wordt door (medicamenteuze) behandeling en verblijf in de GGZ-organisatie zijn aan de orde in de praktijk.

Seksualiteit is een onderwerp dat bij grote groepen zorgverleners en behandelaars nauwelijks aandacht heeft gekregen in de reguliere opleiding of in de vorm van bij- en nascholing. Ook wordt nauwelijks aandacht besteed aan vaardigheids- en attitudeaspecten. Wat is de invloed van eigen normen en waarden over seksualiteit op het oordelen en handelen in de praktijk? Dit betekent dat de begeleiding en behandeling van cliënten binnen de GGZ op het gebied van seksualiteitsbeleving en de problemen die zij daar bij ondervinden, tekortschiet.

Het is zeer relevant dat zorgverleners en behandelaars binnen de GGZ kennis hebben op het gebied van afwijkend seksueel gedrag en bekendzijn met de invloed van medicamenteuze behandeling op het seksueel functioneren.

Dit symposium biedt verpleegkundigen, sociotherapeuten, artsen, psychologen, seksuologen en SPV-ers binnen de GGZ, de gelegenheid om stil te staan bij verschillende aspecten van het thema seksualiteit. Hierdoor kunnen zij, middels een gevarieerd en interactief programma, nieuwe kennis en ervaringen opdoen, eigen praktijksituaties bespreken en geïnspireerd worden.

In het ochtendprogramma worden presentaties gegeven die betekenis hebben voor zorgverleners en behandelaars uit de psychiatrie. In het middagprogramma kunnen de deelnemers kiezen uit een aantal interactieve bijeenkomsten over uiteenlopende onderwerpen. Zodoende is het mogelijk om een eigen programma samen te stellen.

Sprekers

Michiel W. Hengeveld

Psychiater en seksuoloog NVVS, hoogleraar Psychiatrie en hoofd afdeling Psychiatrie, Erasmus MC, Rotterdam; van 1988-2003 bijzonder hoogleraar Medische Seksuologie bij het UMC Utrecht.

Woet L. Gianotten

Arts-psychotherapeut, seksuoloog NVVS; Voortplantingscentrum, Erasmus MC, Rotterdam; afdeling Medische Seksuologie, UMC Utrecht.

Rikus Knegtering

Psychiater, Academisch Ziekenhuis Groningen; hoofd van de onderzoeksafdeling voor mensen met psychosen.

Gerrie Huisman

Verpleegkundige, functieteamleider Sekse Specifieke Hulpverlening, GGNet, Warnsveld.

Elsbeth Wolf

Beleidsmedewerker kwaliteit, De Maaskringgroep, Rotterdam.

Frans van der Made

Consulent Sociaal Erotische Bemiddeling, De Maaskringgroep, Rotterdam.

Bianca R. van Moorst

Gezondheidszorgpsycholoog/seksuoloog NVVS; St. Lucas-Andreas ziekenhuis, Amsterdam, afdeling Gynaecologie.

Anneke van Loevesijn

Arts/seksuoloog NVVS; Jeroen Bosch Ziekenhuis, 's-Hertogenbosch.

Guusje van der Schoot

Gezondheidszorgpsycholoog/seksuoloog NVVS; Landelijke Huisartsen Vereniging, Utrecht.

Paul Rabsztyn

Verpleegkundige/seksuoloog NVVS; UMC St. Radboud Nijmegen, Afdeling Urologie / Seksuologie. Tevens werkzaam in revalidatie-instelling Maartenskliniek en bij het Rutgershuis Utrecht.

Ochtendprogramma

Dagvoorzitter *Prof. dr. Michiel W. Hengeveld, psychiater en seksuoloog NVVS*

10.00 Opening door de dagvoorzitter.

10.15 Seks in de GGZ; last, lust of liever niet over praten?

Woet L. Gianotten, arts / psychotherapeut / seksuoloog NVVS

Inleiding over seks en zorgverlening; taboes en de mythen.

10.45 Seks en het gebruik van medicijnen.

Rikus Knegtering, psychiater

Inleiding over het gebruik van medicatie in de psychiatrie en effecten op seksualiteit.

11.15 Koffiepauze (11.15 - 11.45 uur)

11.45 Seks in de Psychiatrie; iets van iedereen en alledag.

Gerrie Huisman, verpleegkundige

Inleiding over seksualiteit in het dagelijkse werk van zorgverleners en behandelaars in de psychiatrie.

12.15 Lunch (12.15 - 13.15 uur)

13.15 Start middagprogramma

Het middagprogramma bestaat uit een viertal thematische programma's waaruit de deelnemers er twee kunnen kiezen. Een veelvoud van onderwerpen komen aan de orde in interactieve bijeenkomsten. Inleiders verzorgen een korte inleiding die direct aansluit bij de praktijk van alledag en bieden uitgebreid de gelegenheid voor discussie en gesprek.

13.15 - 14.45 **Sessie 1**
14.45 - 15.15 Theepauze
15.15 - 16.45 **Sessie 2**
16.45 Informele afsluiting met hapje en drankje.

Middagprogramma

Programma 1

Seks in de GGZ; van instellingsbeleid naar de praktijk van alledag.

In deze bijeenkomst staan twee onderwerpen centraal.

Eenzijds het ontwikkelen en toepassen van instellingsbeleid en anderzijds de praktijk van alledag.

- Instellingsbeleid voor seks in de Psychiatrie.

Elsbeth Wolf, beleidsmedewerker kwaliteit

- Sociaal Erotische Bemiddeling; seks op recept.

Frans van der Made, consulent Sociaal Erotische Bemiddeling

Programma 2

Multiculturele Seksuologie

In deze bijeenkomst wordt ingegaan op de multiculturele aspecten van seksualiteit en de betekenis daarvan voor zorgverlening en behandeling.

Bianca van Moorst, gezondheidszorgpsycholoog / seksuoloog NVVS

Anneke van Loevesijn, arts / seksuoloog NVVS

Programma 3

Waarden en normen van zorgverleners en de invloed op de omgang met seksualiteit van patiënten.

In deze bijeenkomst wordt stilgestaan bij de persoonlijke waarden en normen van individuele zorgverleners en de invloed daarvan op de omgang met de seksualiteit van cliënten.

Guusje van der Schoot, gezondheidszorgpsycholoog / seksuoloog NVVS

Paul Rabsztyn, verpleegkundige / seksuoloog NVVS

Programma 4

Medicatie en effecten op seksualiteit; farmacologie, fysiologie en praktijk.

In deze bijeenkomst staan de vaak onbesproken gevolgen van medicatie op de seksualiteit van cliënten centraal. *Rikus Knegtering, psychiater, hoofd onderzoeksafdeling voor mensen met psychosen.*

Inschrijfkaart

(U kunt ook een kopie van deze kaart insturen of de gegevens verzenden naar info@sympopna.nl)

Naam _____ M / V

Correspondentie adres _____

Postcode / Plaats _____

Telefoon _____

E-mail _____

Functie _____

Organisatie _____

Werkadres _____

Postcode / Plaats _____

S.v.p. aankruisen hetgeen van toepassing is

Ondergetekende maakt gelijktijdig het inschrijfgeld over op banknr. 54.11.86.108 t.n.v. Stichting Sympopna te Bilthoven.

Werkgever van ondergetekende maakt gelijktijdig het inschrijfgeld over op banknr. 54.11.86.108 t.n.v. Stichting Sympopna te Bilthoven.

Naam werkgever _____ Contactpersoon betalingen _____

Ondergetekende machtigt Stichting Sympopna éénmalig een bedrag van €197,50 van onderstaand rekeningnummer af te schrijven.

(Post)banknummer _____ / _____ / _____ / _____ / _____ / _____ / _____ / _____ / _____ / _____

T.n.v. _____

Woonplaats _____

U neemt gezamenlijk deel aan het ochtendprogramma. Voor het middagprogramma kunt u aan twee programma's deelnemen. Geeft u hieronder uw twee keuzes en een reserve-keuze aan.

Keuze 1: Programma **Keuze 2:** Programma **Reserve-keuze:** Programma

Ondergetekende schrijft zich in voor het congres *Seksualiteit in de Psychiatrie* dat op 11 maart 2005 wordt georganiseerd in Congrescentrum 'De Reehorst' te Ede en verklaart accoord te gaan met de inschrijfvoorwaarden.

Datum _____

Handtekening _____

Vrijdag 11 maart 2005, Congrescentrum 'De Reehorst' te Ede